

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-50/22 - 1

Υπόθεση C-50/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

25 Ιανουαρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Cour d'appel de Paris (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

16 Δεκεμβρίου 2021

Εκκαλούσα:

SOGEFINANCEMENT

Εφεσίβλητοι:

RW

UV

[παραλειπόμενα]

COUR D'APPEL DE PARIS (εφετείο Παρισίων, Γαλλία)

Τέταρτος τομέας – Τμήμα 9 - Α

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 16ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021 ΠΕΡΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

[παραλειπόμενα]

ΕΚΚΑΛΟΥΣΑ

Η εταιρία SOGEFINANCEMENT, απλουστευμένη κεφαλαιουχική εταιρία, διά των νομίμων εκπροσώπων της, οι οποίοι, υπό την ιδιότητα αυτή, έχουν την κατοικία τους στην εν λόγω έδρα

[παραλειπόμενα]
92724 NANTERRE CEDEX

[παραλειπόμενα]

ΕΦΕΣΙΒΛΗΤΟΙ

RW

[παραλειπόμενα]
93160 NOISY LE GRAND

[παραλειπόμενα]

UV

[παραλειπόμενα]
93160 NOISY LE GRAND

[παραλειπόμενα] [Διατυπώσεις]

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ

Στις 5 Νοεμβρίου 2011 η εταιρία Sogefinancement χορήγησε στους RW και UV προσωπικό δάνειο ποσού 15 362,90 ευρώ, αποπληρωτέο σε 84 μηνιαίες δόσεις ύψους 430,85 ευρώ, πλην ασφαλίσεως, με σταθερό ετήσιο χρεωστικό επιτόκιο 7,60 %.

Στις 20 Οκτωβρίου 2015 τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν αναδιάρθρωση της οφειλής ύψους 15 362,90 ευρώ, αποπληρωτέας σε 83 μηνιαίες δόσεις των 258,54 ευρώ από 15 Δεκεμβρίου 2015.

Με κατ' αντιμωλία απόφαση που εκδόθηκε στις 25 Ιανουαρίου 2018, το tribunal d'instance du Raincy (πρωτοδικείο Raincy, Γαλλία), ενώπιον του οποίου η εταιρία Sogefinancement άσκησε αγωγή με κύριο αίτημα να υποχρεωθούν οι RW και UV να καταβάλουν το υπόλοιπο της οφειλής, απεφάνθη ως ακολούθως:

- έκρινε παραδεκτή την αγωγή περί χρηματικής καταβολής,

- έκρινε άκυρη τη σύμβαση που συνήφθη στις 5 Νοεμβρίου 2011 μεταξύ των συμβαλλομένων μερών,
- απέκλεισε την εφαρμογή των άρθρων 1231-6 του code civil (αστικού κώδικα) και L. 313-3 του code monétaire et financier (νομισματικού και χρηματοπιστωτικού κώδικα),
- υποχρέωσε τους RW και UV να καταβάλουν το ποσό των 1 309,65 ευρώ στην εταιρία Sogefinancement βάσει της σχετικής συμβάσεως δανείου και έκρινε ότι το ποσό αυτό δεν βαρύνεται με τόκους,
- υπενθύμισε τα άρθρα L. 311-48 (νυν L. 341-8) του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή) και έκρινε ότι το οφειλόμενο από τους RW και UV ποσό πρέπει να μειωθεί κατά το ποσό των νόμιμων τόκων υπολογιζόμενο επί των εισπραχθέντων από τον πιστωτικό φορέα τόκων,
- χορήγησε προθεσμία καταβολής στους RW και UV οι οποίοι υποχρεώθηκαν να εξοφλήσουν την οφειλή σε έξι μηνιαίες δόσεις ύψους 200 ευρώ και μια τελευταία μηνιαία δόση για το υπόλοιπο της οφειλής, άλλως το σύνολο των οφειλόμενων ποσών θα καθίστατο αμέσως απαιτητό,
- απέρριψε τα λοιπά αιτήματα της εταιρίας Sogefinancement.

Μετά την εξέταση του παραδεκτού της αγωγής, το δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως το ζήτημα τυχόν παραβάσεως του άρθρου L. 312-25 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή) και έκρινε ότι, δεδομένου ότι το ποσό του δανείου καταβλήθηκε στους δανειολήπτες πριν από τη συμπλήρωση επτά ημερών από την αποδοχή της προσφοράς δανείου, συνέτρεχε λόγος ακυρότητας της σύμβασης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του code civil (αστικού κώδικα).

Με δήλωση της 24ης Μαΐου 2018, η εταιρία Sogefinancement άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής.

Με τις προτάσεις που κατέθεσε τελικώς στις 8 Φεβρουαρίου 2021, η εκκαλούσα ζητεί από το παρόν δικαστήριο:

- να εξαφανίσει, ή τουλάχιστον, να μεταρρυθμίσει την εφεσιβαλλόμενη απόφαση ως προς όλα τα κεφάλαιά της,
- να απορρίψει όλα τα αιτήματα των RW και UV,
- να κρίνει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο κακώς έλαβε αυτεπαγγέλτως υπόψη τον συγκεκριμένο λόγο ακυρότητας της σύμβασης, επικουρικώς δε να κρίνει ότι δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση ακυρότητας,
- να κρίνει το αίτημα των δανειοληπτών περί εκπτώσεώς της από το δικαίωμα εισπράξεως των συμβατικών τόκων απαράδεκτο και να το απορρίψει,

- να διαπιστώσει την καταγγελία της δανειακής συμβάσεως, επικουρικώς δε, να διατάξει τη λύση της συμβάσεως αυτής,
- να υποχρεώσει τους RW και UV να της καταβάλουν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, το ποσό των 13 974,41 ευρώ πλέον τόκων με ετήσιο συμβατικό επιτόκιο ύψους 7,60 % από τις 31 Ιουλίου 2018, σε μετρητά ή έγκυρες αποδείξεις είσπραξης για καταβολές που πραγματοποιήθηκαν μετά τις 30 Ιουλίου 2018,
- επικουρικώς, σε περίπτωση ακυρότητας της σύμβασης, να υποχρεώσει τους εφεσίβλητους να της καταβάλουν εις ολόκληρον το ποσό των 28 000 ευρώ, προς επιστροφή του κεφαλαίου του δανείου, πλέον των νόμιμων τόκων και να αποφανθεί ότι οι εφεσίβλητοι εξακολουθούν να υποχρεούνται σε καταβολή του ποσού των 517,40 ευρώ πλέον των νόμιμων τόκων,
- επικουρικώς, σε περίπτωση εκπτώσεως της από το δικαίωμα εισπράξεως των συμβατικών τόκων, να υποχρεώσει τους RW και UV να της καταβάλουν εις ολόκληρον το ποσό των 2 504,36 ευρώ πλέον των νόμιμων τόκων από τις 6 Μαρτίου 2017,
- να απορρίψει το αίτημα των RW και UV για χορήγηση συμπληρωματικής προθεσμίας, επικουρικώς δε, να κηρύξει αμέσως απαιτητή την οφειλή σε περίπτωση μη καταβολής έστω και μίας μόνο δόσης,
- να καταδικάσει τους εφεσίβλητους να της καταβάλουν το ποσό των 1 000 ευρώ βάσει του άρθρου 700 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Επικαλούμενη τις διατάξεις των άρθρων L. 311-14 και R. 632-1 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο για την υπό κρίση διαφορά χρόνο, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν μπορούσε να κρίνει αυτεπαγγέλτως άκυρη τη σύμβαση, δεδομένου ότι μόνον ο καταναλωτής μπορεί να επικαλεστεί διάταξη δημοσίας τάξεως προστατευτικού χαρακτήρα, και προβάλλει υπέρβαση εξουσίας. Ισχυρίζεται δε ότι τυχόν συνδρομή λόγου ακυρότητας της σύμβασης δεν μπορεί να εξεταστεί μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας παραγραφής που προβλέπει το άρθρο L. 110-4 του code de commerce (εμπορικού κώδικα).

Επιπλέον, επισημαίνει ότι τηρήθηκε πράγματι το επτάήμερο που απαιτείται να παρέλθει πριν από την εκταμίευση του ποσού του δανείου και ισχυρίζεται ότι η εσωτερική διαδικασία εκταμίευσης του ποσού του δανείου συγχέεται με την πραγματική καταβολή του ποσού αυτού στους δανειολήπτες· σημειώνει δε ότι οι δανειολήπτες δεν αποδεικνύουν την ημερομηνία κατά την οποία έλαβαν το ποσό του δανείου.

Η εκκαλούσα προσδιορίζει λεπτομερώς το ποσό της απαιτήσεώς της.

Τέλος, επικαλείται παραγραφή της αξιώσεως των RW και UV σχετικά με την έκπτωση της από το δικαίωμα εισπράξεως των συμβατικών τόκων.

Με τις προτάσεις τους τις οποίες κατέθεσαν στις 29 Οκτωβρίου 2018, οι RW και UV ζητούν από το παρόν δικαστήριο:

- να επικυρώσει την εφεσιβαλλόμενη απόφαση ως προς όλα τα κεφάλαιά της, εξαιρουμένου του κεφαλαίου με το οποίο ορίζεται η κύρια απαίτηση της εταιρίας Sogefinancement στο ποσό των 1 309,65 ευρώ,
- να διατάξει να καταβάλουν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, στην εκκαλούσα εταιρία την κύρια οφειλή ύψους 517,40 ευρώ, πλέον των νόμιμων τόκων υπολογιζομένων από την επίδοση της εκδοθησομένης αποφάσεως,
- επικουρικώς, να διατάξει την έκπτωση της εταιρίας Sogefinancement από το δικαίωμα εισπράξεως των συμβατικών τόκων και να τους χορηγήσει τις μακρύτερες προθεσμίες καταβολής για την αποπληρωμή της οφειλής τους,
- να απορρίψει τα αιτήματα της εταιρίας Sogefinancement και να την υποχρεώσει να τους καταβάλει το ποσό των 2 000 ευρώ βάσει του άρθρου 700 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Οι εφεσίβλητοι υποστηρίζουν ότι ο δημοσίας τάξεως χαρακτήρας των εφαρμοστέων διατάξεων δικαιολογεί την εκ μέρους του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου αυτεπάγγελτη εξέταση της ακυρότητας της σύμβασης κατ' εφαρμογήν του άρθρου L. 141-4 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή). Επικαλούμενοι το άρθρο 2224 του code civil (αστικού κώδικα), ισχυρίζονται ότι η πενταετής προθεσμία παραγραφής στην οποία υπόκειται η αξίωση περί αναγνώρισεως ακυρότητας δεν αρχίζει από την ημερομηνία συνάψεως της σύμβασης, αλλά από την ημέρα κατά την οποία ο δικαιούχος έλαβε γνώση ή όφειλε να γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά που του επέτρεπαν να ασκήσει την αγωγή, εν προκειμένω κατά την ημέρα της επ' ακροατηρίου συζήτησεως ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

Διατείνονται δε ότι η εκκαλούσα δεν τήρησε το επτάημερο που προβλέπει το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο για την υπό κρίση διαφορά χρόνο, προτού εκταμιεύσει το ποσό του δανείου και εκφράζουν την έκπληξή τους για το γεγονός ότι το πιστωτικό ίδρυμα δεν αποδεικνύει την ημερομηνία πραγματοποίησης της μεταφοράς του κεφαλαίου του δανείου.

Προβάλλουν ότι η αφαίρεση των τόκων δικαιολογείται υπό το πρίσμα του άρθρου 1343-5 του code civil (αστικού κώδικα) και επισημαίνουν σφάλμα εκ μέρους του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ως προς τον υπολογισμό του ποσού που εξακολουθούν να οφείλουν.

Τέλος, ισχυρίζονται ότι βρίσκονται σε επισφαλή οικονομική κατάσταση.

[παραλειπόμενα] [Δικονομικές παρατηρήσεις]

Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις των διαδίκων και τη γνώμη της εισαγγελικής αρχής, το παρόν δικαστήριο, με απόφαση εκδοθείσα την 1η Ιουλίου 2021, υπέβαλε στο Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) αίτηση προς έκδοση γνωμοδοτήσεως επί των ακόλουθων δύο ερωτημάτων:

- υπό το πρίσμα του άρθρου L. 141-4, νυν άρθρο R. 632-1, του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), του άρθρου 6 του code civil (αστικού κώδικα), του άρθρου L. 110-4 του code de commerce (εμπορικού κώδικα) και της ερμηνείας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της οδηγίας 2008/48/EK της 23ης Απριλίου 2008 σχετικά με το καθήκον του δικαστή τηρουμένων των διατάξεων ευρωπαϊκής οικονομικής δημοσίας τάξεως, μπορεί δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρότητας συμβάσεως καταναλωτικής πίστης κατ' εφαρμογήν, μεταξύ άλλων, του άρθρου L. 312-25 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας προς επίκλησή του;
- υπό το πρίσμα του άρθρου L. 141-4, νυν άρθρο R. 632-1, του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), του άρθρου 6 του code civil (αστικού κώδικα), του άρθρου L. 110-4 του code de commerce (εμπορικού κώδικα), των άρθρων 4 και 5 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας) και της ερμηνείας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της οδηγίας 2008/48/EK της 23ης Απριλίου 2008 σχετικά με το καθήκον του δικαστή τηρουμένων των διατάξεων ευρωπαϊκής οικονομικής δημοσίας τάξεως, μπορεί δικαστήριο να κρίνει αυτεπαγγέλτως άκυρη μια σύμβαση καταναλωτικής πίστης κατ' εφαρμογήν, μεταξύ άλλων, του άρθρου L. 312-25 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), χωρίς να έχει προβληθεί εκ μέρους κάποιου από τους διαδίκους αίτημα περί ακυρώσεως της σύμβασης;

Στις 21 Οκτωβρίου 2021 το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) εξέδωσε γνωμοδότηση κατά την οποία το δικαστήριο που επιλήφθηκε της διαφοράς έπρεπε να υποβάλει τα εν λόγω ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εκκαλούσα υπέβαλε παρατηρήσεις στις 30 Νοεμβρίου 2021 με τις οποίες υποστηρίζει ότι το άρθρο L. 311-17 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), το οποίο δεν επιτρέπει τη διάθεση του ποσού του δανείου πριν από την παρέλευση χρονικού διαστήματος επτά ημερών, συνδέεται μόνον έμμεσα με το άρθρο 14 της εν λόγω οδηγίας και προτείνει τη διατύπωση δύο προδικαστικών ερωτημάτων με αναφορά στις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών.

Οι εφεσίβλητοι γνωστοποίησαν στις 10 Νοεμβρίου 2021 ότι δεν επρόκειτο να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με το ενδεχόμενο υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

[παραλειπόμενα]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Δεν αμφισβητείται ότι η διαφορά εμπίπτει στο πεδίο των διατάξεων των άρθρων L. 311-1 επ. του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή) τα οποία εισήχθησαν με τον νόμο 2010-737 που κυρώθηκε την 1η Ιουλίου 2010 και μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη τις διατάξεις της οδηγίας 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2008 (νυν άρθρα L. 312-1 επ. του εν λόγω κώδικα).

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε αυτεπαγγέλτως άκυρη την επίμαχη σύμβαση καταναλωτικής πίστης για τον λόγο ότι το ποσό του δανείου είχε καταβληθεί στους δανειολήπτες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υπαναχωρήσεως κατά παράβαση του προϊσχύσαντος άρθρου L. 311-14 (νυν άρθρο L. 312-25) του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή).

Η εκκαλούσα προσάπτει στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο ότι υπερέβη τις εξουσίες του δεδομένου ότι η ακυρότητα συμβάσεως μπορεί να προβληθεί μόνον από διάδικο βάσει των εν λόγω διατάξεων οι οποίες συνιστούν κανόνες δημοσίας τάξεως προστατευτικού χαρακτήρα· υπενθυμίζει ότι πρόκειται για σχετική ακυρότητα και ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να επικυρώσει τη σύμβαση· υπογραμμίζει ότι οι δανειολήπτες, κατά την παράστασή τους ενώπιον του πρωτοδικείου, δεν ζήτησαν την ακύρωση της σύμβασης ούτε προέβαλαν παράβαση του άρθρου L. 312-25.

Επιπλέον, η εκκαλούσα επισημαίνει ότι το πρωτοδικείο δεν μπορούσε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τυχόν συνδρομή λόγου ακυρότητας της σύμβασης μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας που προβλέπεται προκειμένου οι ίδιοι οι δανειολήπτες να ζητήσουν την ακύρωσή της.

Ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, οι εφεσίβλητοι συντάσσονται με το σκεπτικό της αποφάσεως της οποίας ζητούν την επικύρωση. Υποστηρίζουν ότι ορθώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως τη δυνατότητα εφαρμογής διατάξεως δημοσίας τάξεως στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία συζήτησης, μολονότι οι ίδιοι δεν προέβαλαν αίτημα περί ακυρώσεως της σύμβασης.

Παραπέμποντας στα άρθρα 1179 και 1180 του code civil (αστικού κώδικα), οι εφεσίβλητοι ισχυρίζονται ότι η μη εφαρμογή των διατάξεων δημοσίας τάξεως που διέπουν την καταναλωτική πίστη επισύρουν την κύρωση της απόλυτης ακυρότητας την οποία μπορεί να επικαλεστεί κάθε ενδιαφερόμενος καθώς και η εισαγγελική αρχή και ότι η προθεσμία προς επίκλησή της αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση της παρατυπίας, δηλαδή εν προκειμένω, όσον αφορά το δικαστήριο, από την ημερομηνία του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή από την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

Η οδηγία 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, μεταφέρθηκε στη γαλλική εσωτερική έννομη τάξη με τον νόμο 2010-737 της 1ης Ιουλίου 2010· η εν λόγω οδηγία τυγχάνει άμεσης εφαρμογής από τα εθνικά δικαστήρια.

Κατά το άρθρο 14 της οδηγίας αυτής:

«1. Ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία δεκατεσσάρων ημερολογιακών ημερών για να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση πίστωσης χωρίς να αναφέρει τους λόγους. Η προθεσμία αυτή υπαναχώρησης αρχίζει:

είτε την ημέρα σύναψης της σύμβασης πίστωσης· είτε την ημέρα κατά την οποία ο καταναλωτής παραλαμβάνει τους όρους της σύμβασης και τις πληροφορίες κατά το άρθρο 10, εάν η ημέρα αυτή είναι μεταγενέστερη από την ημερομηνία στην οποία αναφέρεται το στοιχείο α) του παρόντος εδαφίου. [...]

7. Το παρόν άρθρο ισχύει υπό την επιφύλαξη του εθνικού δικαίου το οποίο ορίζει προθεσμία κατά τη διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης».

Κατά το άρθρο 22, «[τ]α κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι καταναλωτές δεν μπορούν να παραιτούνται των δικαιωμάτων που τους παραχωρούνται δυνάμει των διατάξεων του εθνικού δικαίου που μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο την παρούσα οδηγία ή αντιστοιχούν σ' αυτήν».

Κατά το άρθρο 23, «[τ]α κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επισύρουν οι παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Οι κυρώσεις που προβλέπονται εν προκειμένω πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές».

Το άρθρο L. 311-14 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο για την υπό κρίση διαφορά χρόνο (νυν άρθρο L. 312-25), όριζε ότι «για διάστημα επτά ημερών από την εκ μέρους του δανειολήπτη αποδοχή της σύμβασης, δεν επιτρέπεται καμία καταβολή, υπό οποιαδήποτε μορφή ή για οποιαδήποτε αιτία, από τον δανειστή προς τον δανειολήπτη ή για λογαριασμό του ή από τον δανειολήπτη προς τον δανειστή. Ομοίως, κατά τη διάρκεια διαστήματος αυτού, ο δανειολήπτης δεν δύναται να προβεί, στο πλαίσιο της επίμαχης πράξεως, σε καμία κατάθεση προς τον δανειστή ή για λογαριασμό του. Αν ο δανειολήπτης υπογράψει έγκριση της πάγιας εντολής πληρωμής από τον τραπεζικό λογαριασμό του, η εγκυρότητα και η έναρξη ισχύος της εξαρτώνται από την εγκυρότητα και την έναρξη ισχύος της σύμβασης πιστώσεως».

Σημειώνεται ότι η διάταξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο του σημείου 7 του μνημονευθέντος άρθρου 14.

Στην εσωτερική έννομη τάξη αναγνωρίζεται ότι η καταβολή του ποσού του δανείου πριν την παρέλευση του διαστήματος των επτά ημερών επιφέρει ακυρότητα της σύμβασης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του code civil (αστικού κώδικα) το οποίο ορίζει ότι δεν είναι δυνατό να συμφωνηθεί παρέκκλιση από τους κανόνες που άπτονται της δημοσίας τάξεως και των χρηστών ηθών. Η ακύρωση της σύμβασης συνεπάγεται την εκ μέρους του δανειολήπτη υποχρέωση προς επιστροφή του κεφαλαίου του δανείου.

Κατά το άρθρο L. 141-4, νυν άρθρο R. 632-1, του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), «το δικαστήριο μπορεί να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη οποιαδήποτε από τις διατάξεις του παρόντος κώδικα σε διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή του. Αφού λάβει τις παρατηρήσεις των διαδίκων, αποκλείει αυτεπαγγέλτως την εφαρμογή ρήτρας της οποίας ο καταχρηστικός χαρακτήρας προκύπτει από τα στοιχεία της διαφοράς».

Κατά το άρθρο L. 311-52 του code de la consommation (κώδικα προστασίας καταναλωτή), «οι αγωγές για χρηματική καταβολή που στρέφονται κατά του δανειολήπτη λόγω αθετήσεως των υποχρεώσεών του ασκούνται από τον δανειστή εντός προθεσμίας δύο ετών από το γενεσιουργό τους γεγονός επί ποινή παραγραφής».

Κατ' εφαρμογήν του άρθρου L. 110-4 του code de commerce (εμπορικού κώδικα), «οι εκ της εμπορικής δραστηριότητάς τους αξιώσεις μεταξύ εμπόρων ή μεταξύ εμπόρων και μη εμπόρων παραγράφονται σε πέντε έτη, εκτός αν υπόκειται σε βραχύτερες ειδικές προθεσμίες παραγραφής».

Κατά το άρθρο 2224 του code civil (αστικού κώδικα), «οι ενοχικές αξιώσεις παραγράφονται με την πάροδο πενταετίας από την ημέρα κατά την οποία ο δικαιούχος έλαβε γνώση ή όφειλε να γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά που του επέτρεπαν να ασκήσει το δικαίωμά του».

Οι αξιώσεις του καταναλωτή –περιλαμβανομένων των αξιώσεων περί ακυρώσεως της σύμβασης– όπως τα αιτήματα ακυρώσεως της σύμβασης τα οποία ο καταναλωτής προβάλλει κατ' ένσταση υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή η οποία αρχίζει από την ημερομηνία συνάψεως της σύμβασης, όπως προβλέπει τόσο το άρθρο 110-4 του code de commerce (εμπορικού κώδικα) όσο και το άρθρο 2224 του code de commerce (αστικού κώδικα). Αντιθέτως, οι εν λόγω κανόνες που αφορούν την παραγραφή δεν αποκλείουν τη δυνατότητα του καταναλωτή να αντιτάξει, σε κάθε περίπτωση, στο πλαίσιο αγωγής για χρηματική καταβολή, ένσταση επί της ουσίας ικανή να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει την ικανοποίηση του αιτήματος του δανειστή, χωρίς να αντλεί περαιτέρω όφελος.

Έχει κριθεί ότι ο καθορισμός εύλογων αποκλειστικών προθεσμιών για την άσκηση ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων υπό μορφή προθεσμιών παραγραφής δεν καθιστά πρακτικώς αδύνατη ή εξόχως δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στον καταναλωτή· ο καθορισμός αυτός αποσκοπεί στο να αποτρέψει

το ενδεχόμενο επ' αόριστον αμφισβητήσεως του κύρους συμβάσεως και, ως εκ τούτου, λαμβάνει υπόψη τη θεμελιώδη αρχή της ασφάλειας δικαίου (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, *Asturcom Télécommunications*, C-40/08).

Έχει επίσης κριθεί ότι η αρχή της αποτελεσματικότητας των διατάξεων της προαναφερθείσας οδηγίας αντιτίθεται στην προϋπόθεση κατά την οποία προκειμένου να επιβληθεί η κύρωση της ακυρότητας της σύμβασης πίστωσης, με ταυτόχρονη υποχρέωση επιστροφής του χορηγηθέντος κεφαλαίου, η ακυρότητα πρέπει να προβάλλεται από τον καταναλωτή εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών ετών (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2020, *OPR - finances*, C-679/18).

Κατά συνέπεια, υποβάλλεται προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη διατύπωση που εκτίθεται κατωτέρω.

Επιπλέον, κατά τα άρθρα 4 και 5 του *code de procédure civile* (κώδικα πολιτικής δικονομίας), «*το αντικείμενο της διαφοράς καθορίζεται από τις εκατέρωθεν αξιώσεις των διαδίκων*» και «*το δικαστήριο οφείλει να αποφαινείται επί των προβαλλόμενων αιτημάτων και μόνον επ' αυτών*».

Οι διατάξεις αυτές που απορρέουν από τη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών εμποδίζουν το δικαστήριο να αποφανθεί *ultra petita*.

Η «*αρχή της ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης*» η οποία αναγνωρίζεται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ άλλων καθόσον συμβάλλει στην ασφάλεια δικαίου αποκλείει τη δυνατότητα του δικαστή να λάβει θέση αντενάγοντος.

Εντούτοις, το άρθρο L. 141-4, νυν άρθρο R. 632-1, του *code de la consommation* (κώδικα προστασίας καταναλωτή) ορίζει ότι, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα της προστασίας του καταναλωτή που προβλέπεται στην εν λόγω οδηγία, το δικαστήριο μπορεί να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη οποιαδήποτε από τις διατάξεις του ως άνω κώδικα σε διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή του. Αφού λάβει τις παρατηρήσεις των διαδίκων, αποκλείει αυτεπαγγέλτως την εφαρμογή ρήτρας της οποίας ο καταχρηστικός χαρακτήρας προκύπτει από τα στοιχεία της διαφοράς.

Κατ' εφαρμογήν της τελευταίας αυτής διατάξεως γίνεται δεκτό στο εσωτερικό δίκαιο ότι ο δικαστής μπορεί να αποφανθεί αυτεπαγγέλτως επί της εκπτώσεως του δανειστή από το δικαίωμα να εισπράξει τους συμβατικούς τόκους ακόμη και στην περίπτωση που ο καταναλωτής δεν υπέβαλε σχετικό αίτημα, ανεξαρτήτως του αν παρίσταται ή ερημοδικεί, εφόσον τούτο αποτέλεσε αντικείμενο της κατ' αντιμωλία συζητήσεως.

Βάσει του εσωτερικού δικαίου, η επίκληση της ακυρότητας της σύμβασης δεν συνιστά απλώς ένσταση επί της ουσίας προβαλλόμενη στο πλαίσιο αγωγής του δανειστή περί χρηματικής καταβολής αλλά αυτοτελή αξίωση.

Πέραν των όσων εξετέθησαν ανωτέρω ως προς τη συναφή παραγραφή, η εκ μέρους του δικαστηρίου ακύρωση της σύμβασης ελλείπει σχετικού αιτήματος του καταναλωτή –ανεξαρτήτως του αν αυτός παρίσταται ή ερημοδικεί– ή ελλείπει συναίνεσης σε αυτή, κατόπιν αυτεπάγγελτης εξέτασης από το δικαστήριο της παρατυπίας που μπορεί να επισύρει ακυρότητα, ενδέχεται να θίξει τις αρχές της ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης και της ατομικής και συλλογικής ασφάλειας δικαίου.

Ωστόσο, κατά την εφαρμογή της αρχής της αποτελεσματικότητας, η οποία πρέπει γενικά να έχει ως σκοπό την αποτροπή του ενδεχομένου να χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες μη σύννομες πρακτικές, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μικρή συμμετοχή των καταναλωτών στην ενώπιον του δικαστηρίου συζήτηση από την οποία δεν μπορεί, εντούτοις, να συναχθεί σε ατομικό επίπεδο ούτε αναγνώριση του βασίμου των αιτημάτων του πιστωτικού φορέα ούτε συναίνεση σε ενδεχόμενη ακύρωση της σύμβασης.

Επομένως, πρέπει να υποβληθούν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα, υπό τη διατύπωση που εκτίθεται κατωτέρω, σχετικά με τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξισορρόπηση των αρχών της αποτελεσματικότητας, της ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης και της ασφάλειας δικαίου ως προς την εκ μέρους του δικαστηρίου αυτεπάγγελη κήρυξη ακυρότητας της σύμβασης πίστωσης, χωρίς ο καταναλωτής να έχει υποβάλει σχετικό αίτημα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

[παραλείπόμενα]

έχοντας υπόψη το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

- Παραπέμπει την υπόθεση και τους διαδίκους στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

1. Αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων που απορρέει από το άρθρο 23 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ, υπό το πρίσμα των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, η μη δυνατότητα του δικαστηρίου να εξετάσει αυτεπάγγελως, μετά την παρέλευση της πενταετούς προθεσμίας που προβλέπεται προκειμένου ο καταναλωτής να ζητήσει με αγωγή ή κατ' ένσταση την ακύρωση σύμβασης πίστωσης, διάταξη του εθνικού δικαίου, θεσπισθείσα βάσει του άρθρου 14 της εν λόγω οδηγίας, η οποία συνεπάγεται εντός της εσωτερικής έννομης τάξης την ακυρότητα της επίμαχης σύμβασης;

2. Αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων που απορρέει από το άρθρο 23 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ, υπό το πρίσμα των αρχών της

ασφάλειας δικαίου, της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών και της αρχής της ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης, η μη δυνατότητα του δικαστηρίου να κρίνει άκυρη μια σύμβαση πίστωσης κατόπιν αυτεπάγγελτης εξέτασης διατάξεως του εθνικού δικαίου θεσπισθείσας βάσει του άρθρου 14 της εν λόγω οδηγίας, χωρίς ο καταναλωτής να έχει ζητήσει ή τουλάχιστον να έχει συναινέσει στην ακύρωσή της;

[παραλειπόμενα]

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ